

Nieuwsbrief Energiebesparing is een uitgave van Aedes vereniging van woningcorporaties en de Nederlandse Woonbond in het kader van het Convenant Energiebesparing corporatiesector.

Eerste hulp bij energiebesparing

In 2018 moet het gasverbruik in de bestaande Nederlandse woningen 20 procent lager zijn dan in 2008. Een perfect doel, maar welke keuzes maak je en zijn deze echt de juiste? Huurders en corporaties schakelen hierbij hulptroepen in van de Woonbond en Aedes.

Energiebus

Wat zijn de mogelijkheden voor energiebesparing voor woningen in een straat of complex? Huurdersorganisaties kunnen voor antwoorden hierop de Energiebus inschakelen. De medewerkers van de Energiebus bezoeken enkele van deze woningen. Aan de hand van de gezamenlijke klachten en opmerkingen en het energieverbruik bekijkt de Woonbond hoe het ervoor staat met de isolatie, ventilatie en de (verwarmings)installatie. Ongeacht de complexiteit ligt er dezelfde dag een plan van aanpak met maatregelen om de bezochte woningen energiezuiniger en comfortabeler te maken. Medewerkers van de

Energiebus gaan samen met de huurders naar de verhuurder om de onderzoeksresultaten te presenteren en de adviezen toe te lichten. De Energiebus bracht al rond de 50 bezoeken aan woningcomplexen. Lid-organisaties van de Woonbond betalen voor een bezoek van de Energiebus € 500,- Niet-lidorganisaties betalen € 1.000,- Voor meer informatie: energiebus@woonbond.nl.

Second opinion

Veel huurdersorganisaties willen weten of de voorgelegde energiebesparende maatregelen van de verhuurder, zowel op bouwkundig als financieel gebied, echt de juiste zijn. De uitgebreide ervaring van de Woonbond met second opinions biedt uitkomst. Zij beoordeelt met een kritische blik energiebesparingsplannen – eventueel gekoppeld aan grootonderhoudsplannen. Huurdersorganisaties die een gratis second opinion van de Woonbond schriftelijk, per mail of telefonisch willen, kunnen contact opnemen via bespaar@woonbond.nl of 020-5517739. Is een bezoek gewenst, dan worden er kosten in rekening gebracht.

Energiebus op bezoek in de Tourslaan in Eindhoven

Energieconsulenten

Een team van negen energieconsulenten helpt corporaties een jaar lang gratis bij het maken van energiebeleid, het opstellen van energiebesparingsplannen en bij bewonerscommunicatie. Ook zijn ze vraagbaak voor subsidies, groenfinanciering en bijvoorbeeld de EIA-regeling. De consulenten hebben een technische achtergrond, maar zijn ook communicatiespecialisten. De consulenten zijn in november 2010 gestart en maken zelf afspraken met corporaties, maar andersom kan het ook. De consulenten staan niet op de loonlijst van Aedes, maar worden betaald door Agentschap NL. Meer informatie via energiebesparing@aedes.nl. Huurdersorganisaties kunnen terecht bij energieconsulent Jaap van Leeuwen (Woonbond) via jvleeuwen@woonbond.nl

Interventieteam

Goede energiebesparende plannen, maar geen draagvlak of stagnatie halverwege? Aedes en de Woonbond bieden corporaties en huurdersorganisaties gratis hulp hierbij via een interventieteam. De hulp is afgelopen jaar ingeschakeld bij diverse omvangrijke renovatieprojecten waarbij energiebesparing en huurverhoging een rol speelden. Woonbond en Aedes kozen bewust voor een samenwerking om objectief te adviseren naar zowel corporaties als huurdersorganisaties. Daarnaast zorgde het Interventieteam ervoor dat planprocessen sneller konden doorlopen en dat zowel huurders als corporaties hiervan profijt hadden. Het Interventieteam is een aanvulling op de Energiebus en Second opinion van de Woonbond en de Energieconsulenten van Aedes. Meer informatie: bespaar@woonbond.nl of energiebesparing@aedes.nl <

Convenantafspraken Aedes en Woonbond:

- 20 procent besparing op gasverbruik bestaande voorraad in 2018 (t.o.v. 2008);
- Verbetering van woningen naar energielabel B of minimaal twee energielabelstappen;
- Huurders staan centraal bij energiebesparende maatregelen aan woningen;
- Woonbond en Aedes maken afspraken over woonlasten (waarborg);
- Aedes en Woonbond stimuleren corporaties en huurdersorganisaties op lokaal niveau afspraken te maken;
- Opnemen van energielabel in Woningwaarderingssysteem (WWS);
- Kwaliteit binnenmilieu en wooncomfort zijn aandachtspunten bij energiebesparing;
- Bevorderen dat corporaties energiebesparing meenemen in voorraadbeleid en portefeuillebeheer.

Meer informatie over de onderwerpen van deze nieuwsbrief zijn te vinden op www.aedesnet.nl < dossier energiebesparing en duurzaamheid en www.bespaarenergiesmetdewoonbond.nl <

aedes
vereniging van woningcorporaties

In het Noorden gaat bestaande bouw voor!

De provincies Drenthe, Friesland en Groningen stellen de invoering van de strenge energieprestatie-eis (EPC) voor nieuwbouw uit. De noordelijke corporaties kiezen liever voor investeringen in bestaande bouw, omdat hierbij het energierendement veel hoger ligt. Ze stapten begin april 2010 uit het overleg voor het 100.000-woningen-plan vanwege de EPC voor nieuwbouw-woningen. De ambities in het plan voor de bestaande woningvoorraad onder-

schrijven de corporaties nog steeds. Gaaike Euwema, directeur Woondiensten Nijestee, Groningen: 'Wij staan aan de vooravond van een nieuw akkoord, maar nu voor de stad Groningen. Daarin maken we afspraken over kwaliteitsverbeteringen in bestaande woningen. Deze sluiten aan op onze ambities. Jaarlijks zorgt Nijestee ervoor dat 300 woningen twee energie-labels vooruit gaan. Dat betekent zowel winst voor het milieu als lagere energielasten, waardoor onze woningen

betaalbaar blijven. Die strenge EPC normen voor nieuwbouw halen we ook zonder dat overleg.' Bij Nijestee blijven ze open staan voor samenwerkingen, maar deze mogen nooit de vaart uit de voortgang bij de corporatie halen. 'We maken gebruik van alles wat ons verder kan helpen om energielasten te verlagen. We toetsen ook voortdurend of we op de goede weg zijn. Dat is belangrijker dan groots en meeslepend overleggen.' <

Woningbezitters en corporaties in Groningen, Friesland en Drenthe ontvangen maximaal 20 miljoen euro Europese subsidie om bestaande woningen energiezuinig te maken. Een mooie impuls voor alle energieplannen. De Provincies hebben aangegeven vaart te willen maken met de openstelling van de regeling, zodat corporaties wellicht al vóór 1 januari 2011 aanvragen kunnen indienen. <

Klimaatstraatfeest weer van start

In één oogopslag zien hoe het staat met de isolatie van uw woning? Dat kan met een thermografische foto.

Huurders maken, samen met hun burens, kans op zo'n foto als zij meedoen aan het Klimaatstraatfeest! Aan deze energiebesparingswedstrijd deden vorig jaar ruim 5.500 straten mee. De Woonbond stelt als partner van het Klimaatstraatfeest vijf thermografische foto's (elk ter waarde van € 500,-) ter beschikking. Daarbij maken deelnemende huurders ook nog eens kans op één van de 500 straatfeesten. Of zelfs het Superstraatfeest met optreden van een bekende artiest op zaterdag 14 mei 2011! Deze actie loopt tot 1 januari 2011. <

Aanmelden kan via www.bespaarenergiemetdewoonbond.nl/klimaatstraatfeest

500.000^{ste} gebruiker Energiebesparingsverkenner

De Energiebesparingsverkenner heeft inmiddels de 500.000ste bezoeker verwelkomd. Corporatie Volkshuisvesting Arnhem zorgde voor deze mijlpaal. Michel van Dalen, manager bedrijfsbureau bij Volkshuisvesting Arnhem: 'We beheren 13.000 woningen in Arnhem. Een groot deel daarvan is al wat ouder. Met de Energiebesparingsverkenner achterhalen we hoe we die woningen energiezuiniger kunnen maken en krijgen we een indicatie van wat het kost én oplevert.' <

Meer informatie op: www.energiebesparingsverkenner.nl

Verbeter mee naar label B

De twee laatste bijeenkomsten "Verbeter mee naar label B" vinden plaats op vrijdag 10 december 2010 vanaf 13.00 uur in zowel Utrecht als Zwolle. Huurdersorganisaties en corporaties presenteren hun gezamenlijk gemaakte afspraken en uitgevoerde energiebesparingsprojecten. In totaal zijn er acht regionale bijeenkomsten geweest. <

Voor meer informatie, locatie en aanmelding op www.bespaarenergiemetdewoonbond.nl/agenda.

Fantastisch betaalbaar wonen

Woningcorporatie Wonen Zuidwest Friesland wil haar woningbestand van 2200 woningen aantrekkelijk houden. Ze kiest voor de woonlastenbenadering en investeert daarom veel in energiebesparing.

Voor

'We hebben 175 euro teruggekregen bij de eindafrekening van energie over 2009', vertelt Aleida Smit uit Balk. Haar huurhuis is twee jaar geleden gerenoveerd om het energiezuiniger te maken en het een aantrekkelijker aanzien te geven. Het heeft nu een C-label. Jaarlijks verbruiken Aleida en haar man 500-600 kuub gas minder dan voor de renovatie. Eerlijk is eerlijk, dat komt ook doordat de kinderen inmiddels het huis uit zijn. Maar de isolatie van het dak, de nieuwe kozijnen met dubbel glas en de hoogrendementsketel hebben er zeker zoveel aan bijgedragen. Per maand brengt de energiemaatschappij nu 30 euro minder in rekening voor gas.

Uit de rode labels

Dat geld houdt het echtpaar zelf. Want de verhuurder, corporatie Wonen Zuidwest Friesland verwerkt de investeringen in de woningen niet in een hogere huur, vertelt Fedde Berg, hoofd Financiën, Planning en Control. Door ontgroening en vergrijzing is Zuidwest Friesland een krimpregio. De woningen aantrekkelijker maken is dé manier om leegstand te voorkomen. 'Fantastisch Betaalbaar Wonen' is daarom het motto van de corporatie. Daarbij is gekozen voor de woonlastenbenadering: via energiebesparende maatregelen zorgen dat mensen lagere woonlasten krijgen. Van 2003 tot 2010 besteedde de corporatie jaarlijks 1 miljoen euro onderhoudsbudget

aan het energiezuiniger maken van haar woningbestand. In 2009 had 85 procent van de woningen minimaal een C-label of hoger: B-label: 17 procent en A-label: 7 procent. Deze resultaten leverden de corporatie in 2009 een nominatie voor de NET-trofee op (landelijke prijs voor energiebewust wonen en werken).

'2 procent van onze woningen zit nu nog op label F,' verklaart Berg. 'In 2012 willen we uit de rode labels zijn.'

Onderzoeken en vergelijken

Samen met collega corporatie Woningstichting Weststellingwerf uit Wolvega zet Wonen Zuidwest Friesland in op ambitieuze energiebesparing binnen de bestaande woningvoorraad. Samen doen zij een onderzoek naar de effecten van traditionele en nieuwe technieken om woningen energiezuiniger en comfortabeler te maken. Zo wordt van een aantal woningen de isolatiewaarde van de buitenkant verhoogd met isolerende maatregelen aan daken, muren en vloeren. Bovendien krijgt een

aantal woningen HR+++glas, een HR cv ketel warmtepomp en een zonneboiler. De resultaten worden vergeleken met de oude situatie van voor de ingrepen. Verder werken Wonen Zuidwest Friesland en corporatie Woon Friesland uit Grou samen aan een zonnepanelenproject, het grootste project in haar soort van Noord Nederland.

Superenthousiast

Het kost Zuidwest Friesland weinig moeite haar huurders te winnen voor de renovaties. 'Om bewoners over de drempel te helpen organiseren we voorlichtingsavonden. De meesten zijn enthousiast als ze horen dat er geen huurverhoging in rekening wordt gebracht. En we beperken de overlast tijdens de bouwwerkzaamheden tot een minimum.' Hoe het allemaal betaald wordt? Berg: 'We zijn een financieel gezonde corporatie. We zitten niet op ons geld. Het geld dat we beschikbaar hebben, willen we gebruiken voor verbetering van ons woningbestand. We zijn er voor de klant.' <

Na: J. Bremerstraat in Balk

Ecoplatform in kop van Noord-Holland

Corporaties in de kop van Noord-Holland hebben een Eco-Platform opgericht. Het doel is om zo kennis en ervaring met elkaar te delen over belemmeringen en successen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing.

Peter Cornielje, corporatie Wooncompagnie en mede-initiatiefnemer van het Eco-Platform: 'Er komt een kennisbank, waar al deze corporaties kennis kunnen brengen en halen. Na verloop van tijd betrekken we ook de gemeenten in de kop van Noord-Holland erbij. Juist om inzicht in elkaars werk te krijgen en een betere afstemming te realiseren. We zijn ook aangesloten bij het Aedes-netwerk energiebesparing en doen mee met de monitoring. Dit is een aanvulling daarop. We willen ook echt alleen voor de kop van Noord-Holland een platform. We hebben hier te maken met problematiek van onze eigen regio en die is anders dan op landelijk niveau.' Wooncompagnie heeft in mei 2010 de

'Overeenkomst Energiemaatregelen' ondertekend met de Samenwerkende Huurders-Organisaties (SHO). De corporatie heeft de doelstelling om eind 2013 het energieverbruik in de woningen terug te brengen met gemiddeld acht procent. Om dit te bereiken moeten ze investeren in dak- en vloerisolatie en in een hoog rendement (HR) centrale verwarming. Hoewel Wooncompagnie hier extra geld voor gereserveerd heeft, zal er ook een huurverhoging plaatsvinden. De huurverhoging wordt gebaseerd op vijftig procent van de investering, maar is nooit meer dan zestig procent van de theoretische besparing. Het gevolg is een zuinigere woning waarmee de woonlasten van huurders per saldo omlaag gaan. <

Toolkit voor succesvolle bewonerscommunicatie en energiebesparing

Hoe krijgt u bewoners enthousiast voor uw energiebesparingsprojecten? En hoe voorkomt u nou onnodige irritaties?

De toolkit *Bewonerscommunicatie bij duurzame woningverbetering* biedt praktische adviezen en tips aan projectleiders en hun medespelers bij onder andere energiebesparingsprojecten. Corporatie De Huismeesters was één van de initiatief-

nemers van dit boek. Ook de Huurdersraad van deze Groningse corporatie heeft hier aan bijgedragen. 'Je leest eigenlijk zelden een stuk dat je in één keer zou willen uitlezen, maar bij dit boek was het raak! Het is zeer leesbaar en begrijpelijk geschreven en we kunnen de inhoud goed gebruiken in de ondersteuning van onze Huurders-Kontaktgroepen', zeggen Henk Cools en Gerda Vorsteveld van de Huurdersraad.

Gratis tools

Speciaal voor de toolkit is ook een website ontwikkeld: www.bewonerscommunicatie.nu. Jos Idema van De Huismeesters: 'Op deze site kun je praktische delen van het handboek gratis gebruiken, zoals het CommunicatieKompas, checklisten en vragenlijsten. Handig voor projectleiders, communicatieprofessionals en huurdersorganisaties die al direct aan de slag willen met een aantal tools. Uiteraard blijft het hele handboek interessant, maar de verkoop ervan is geen doel an sich. De opbrengst is alleen kostendekkend voor het productieproces van het boek.' <

Meer informatie en te bestellen via www.toolkitonline.nl

De Energie BV

Steeds meer corporaties schakelen over op warmte en of koude installaties als energiebesparende maatregel. Hiervoor richten ze een Energie BV op. In deze rol van energie-exploitant kunnen ze hun huurders energie leveren tegen een aantrekkelijke prijs. De onlangs verschenen Aedes Compact energie bevat zinvolle informatie zowel voor corporaties die al een Energie BV hebben opgericht als zij die erover nadenken. De Compact geeft inzicht in de laatste ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie, maar gaat ook in op de duurzaamheidsambitie, regelgeving en wat er komt kijken bij het exploiteren van een energievoorziening. Vijf praktijkvoorbeelden laten ervaringen van corporaties met een speciale BV zien. <

Bestellen kan via aedesnet>publicaties

Nederlandse Woonbond

Nieuwe Achtergracht 17
1018 XV Amsterdam
Tel: 020 551 77 00
Fax: 020 551 77 99
Energijlijn: 020 551 77 22
www.bespaareenergiemetdewoonbond.nl
www.woonbond.nl

Aedes vereniging van woningcorporaties

Postbus 611
1200 AP Hilversum
Tel: 035 626 82 00
Fax: 035 626 82 11
www.aedesnet.nl < dossier energiebesparing en duurzaamheid

